

ΕΙΔΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Θέμα: «Ο περί της Λειτουργίας και Χρήσης στη Δημοκρατία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν Δεύτερης Γενιάς (SIS II), Νόμος του 2020»

Ο χώρος και η συνεργασία Σένγκεν βασίζονται στη συνθήκη του Σένγκεν που υπογράφηκε αρχικά μεταξύ των χωρών της κεντρικής Ευρώπης το 1985, και ουσιαστικά αποτελεί έδαφος όπου εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων χωρίς συνοριακούς ελέγχους. Οι χώρες που έχουν υπογράψει τη συμφωνία κατήργησαν τα εσωτερικά σύνορα , αντικαθιστώντας τα με ενιαία εξωτερικά σύνορα. Εντός του χώρου αυτού εφαρμόζονται κοινοί κανόνες και διαδικασίες όσον αφορά τις θεωρήσεις για διαμονές σύντομης διάρκειας, τις αιτήσεις ασύλου και τους ελέγχους στα σύνορα. Ταυτόχρονα, για τη διασφάλιση της ασφάλειας εντός του χώρου Σένγκεν, ενισχύθηκαν η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών και των δικαστικών αρχών. Η συνεργασία Σένγκεν ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με τη συνθήκη του Αμστερνταμ το 1997.

Αναλυτικότερα, οι κύριοι κανόνες που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο Σένγκεν περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα ·
2. κοινή σειρά κανόνων που εφαρμόζονται σε άτομα που διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της ΕΕ ·
3. εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τους όρους εισόδου και θεώρησης διαβατηρίου για σύντομες διαμονές ·
4. ενισχυμένη αστυνομική συνεργασία (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διασυνοριακής παρακολούθησης και συνεχούς καταδίωξης) ·
5. ενισχυμένη δικαστική συνεργασία μέσω ενός ταχύτερου συστήματος

έκδοσης και καλύτερης μεταβίβασης της εκτέλεσης των κατασταλτικών δικαστικών αποφάσεων.

6. Θέσπιση και ανάπτυξη του συστήματος πληροφόρησης Σένγκεν (SIS).

2. Η άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και κατ' επέκταση πρόσβαση στη βάση δεδομένων του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν II (SIS II) επιτυγχάνεται κατόπιν μιας διαδικασίας αξιολόγησής και σχετικής απόφασης που λαμβάνεται από το Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Η Κ.Δ. με την ένταξη της στην ΕΕ, δεν είχε προχωρήσει σε υποβολή αιτήματος αξιολόγησής, λόγω κυρίως του προβλήματος της πράσινης γραμμής καθώς επίσης και ζητημάτων που είχαν να κάνουν με την έκδοση θεωρήσεων σε υπηκόους τρίτων χωρών όπως για παράδειγμα τη Ρωσία. Ως εκ τούτου, παρά το ότι γεωπολιτικά αποτελεί μέρος του χώρου Σένγκεν και δεσμεύεται με τις υποχρεώσεις του κεκτημένου, σε πρακτικό επίπεδο δεν έχει πρόσβαση στη βάση δεδομένων του SIS II και εξακολουθεί να εφαρμόζει πλήρεις ελέγχους.

3. Το τελευταίο διάστημα, η ραγδαία αύξηση των μεταναστευτικών ροών, κυρίως από την περιοχή της Συρίας, και τα τρομοκρατικά κτυπήματα που έπληξαν στόχους στην καρδιά της Ευρώπης και τα συνεπαγόμενα ζητήματα ασφάλειας, έχουν δρομολογήσει συζητήσεις για εφαρμογή μιας νέας δέσμης μέτρων διαχείρισης των συνόρων με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, που σκοπό έχουν την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της τρομοκρατικής απειλής. Κατά τη διάρκεια όλων των συζητήσεων για τα πιο πάνω και ειδικότερα για τα θέματα που άπτονται των ελέγχων για θέματα ασφάλειας, ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν II, το οποίο αποτελεί την πληρέστερη και εγκυρότερη μέχρι σήμερα βάση δεδομένων και ταυτόχρονα τον ακρογωνιαίο λίθο για όλες τις μελλοντικές εξελίξεις στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών για θέματα ασφάλειας

της Ένωσης. Η Κυπριακή Δημοκρατία, έχει καταβάλει μεγάλη προσπάθεια για εξασφάλιση μερικής πρόσβασης των αρχών επιβολής του Νόμου στο Σύστημα, ανεξάρτητα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης για πλήρη εφαρμογή του κεκτημένου Σένγκεν. Η επιχειρηματολογία των εκπροσώπων της ΚΔ σε όλα τα επίπεδα, βασίστηκε στο γεγονός ότι τα στοιχεία που καταχωρούνται στο SIS II, είναι αναγκαία για τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων, ειδικότερα για ένα κράτος μέλος όπως η Κύπρος, η γεωγραφική θέση του οποίου αυξάνει αυτομάτως τα ζητήματα ασφάλειας που εγείρονται, ειδικότερα καθόσον αφορά πιθανή διέλευση τρομοκρατών από και προς την Ευρώπη. Εντούτοις, παρά τα διαβήματα που έγιναν, η θέση της Επιτροπής ήταν υπέρ της συνολικής δρομολόγησης του πακέτου εφαρμογής του Σένγκεν μέσω της υποβολής αιτήματος αξιολόγησης της Δημοκρατίας. Υπό το φως των πιο πάνω αποφασίστηκε η υποβολή αιτήματος αξιολόγησης για λήψη απόφασης του Συμβουλίου για πλήρη ένταξη της Κύπρου στο Σένγκεν και υποβλήθηκε από τον Υπουργό Εξωτερικό στις 7/6/2019 σχετική δήλωση ετοιμότητας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για αξιολόγηση σε όλους τους τομείς.

4. Με την ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου αξιολόγησης που περιλαμβάνει τον τομέα προστασίας προσωπικών δεδομένων και τη λειτουργία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS II), παρέχεται προσωρινή πρόσβαση στο σύστημα πληροφοριών, ενώ η απόφαση για άρση των εσωτερικών ελέγχων λαμβάνεται με την ολοκλήρωση των αξιολογήσεων σε όλους τους τομείς. Σημειώνεται ότι με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS II) θα ακολουθήσει η λήψη απόφασης από το Συμβούλιο Υπουργών για την προσωρινή εφαρμογή του συστήματος, η οποία θα συνεπάγεται την πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία του SIS II στην Κυπριακή Δημοκρατία. Η εν λόγω απόφαση λαμβάνεται εφόσον η Κύπρος αποδείξει ότι έχει προβεί σε όλες τις τεχνικές και νομικές διευθετήσεις για την εφαρμογή του

συστήματος. Επί του προκειμένου, η μόνη νομική διευθέτηση που εκκρεμεί είναι η έγκριση του Νομοσχεδίου που αφορά την λειτουργία του SIS II. Το εν λόγω Νομοσχέδιο έχει ετοιμαστεί σε συνεργασία με την Αστυνομία, τη Νομική Υπηρεσία και τις άλλες συναρμόδιες αρχές. Συναφώς αναφέρεται ότι με το υπό αναφορά Νομοσχέδιο εγκαθίσταται το Εθνικό Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και εισάγονται οι αναγκαίες εφαρμοστικές διατάξεις για την ενσωμάτωση των κανόνων του κεκτημένου που σχετίζονται με τη λειτουργία του συστήματος. Περαιτέρω, καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του και θεσπίζονται οι διαδικασίες καταχώρησης και πρόσβασης σε πληροφορίες του συστήματος. Τέλος, καθορίζεται η Αστυνομία Κύπρου ως η αρμόδια αρχή για την εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος.

5. Το νομοσχέδιο κατόπιν του νομοτεχνικού ελέγχου, μαζί με την αιτιολογική έκθεση του Γενικού Εισαγγελέα και το ερωτηματολόγιο ανάλυσης αντικτύπου επισυνάπτονται ως Παράρτημα Α'. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το πιο πάνω νομοσχέδιο κατά τη συνεδρία του ημερομηνίας 13.11.2020 (αντίγραφο του προσχεδίου της απόφασης επίσης επισυνάπτεται ως Παράρτημα Β').

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ**

25 Νοεμβρίου, 2020